S.W.R.B.

SENDSCHREIBEN AN DIE BRÜDERSCHAFT DESZ HOCHLÖBLICHEN ORDENS DESZ ROSENKREUTZES

RONDSCHRIJVEN AAN DE BROEDERSCHAP VAN DE ZEER LOFWAARDIGE ORDE VAN HET ROZEKRUIS

1 6 1 7

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen
Nederland

muschter@home.nl
www.archive.org

1 september 2015
herzien 18 december 2018

INHOUD

BRON

1617, ‘Pandora Sextae Aetatis, Sive Speculum Gratiae’, et cetera, et cetera.

http://www.general-books.net/book.cfm?id=4983054

VOORWOORD VAN DE VERTALER

In 1614, 1615 en 1616 verschenen in Duitsland de roemruchte werken Fama Fraternitatis[1], Confessio Fraternitatis[2] en de Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz. Anno 1459. Deze geschriften maakten gewag van het bestaan van de Rozekruisers Orde in Europa en werden opgevolgd door een verklaring die in Parijs in 1623 op de muren van de stad werd bevestigd. De inhoud daarvan was als volgt.

"Wij, vertegenwoordigers van de hoogste Raad van het Rozekruis, verblijven zichtbaar en onzichtbaar in deze stad, bij de gratie van de Allerhoogste, tot wie het hart van de rechtvaardigen zich wendt. Zonder boeken of tekens spreken wij, en wij leren dit ook aan anderen, in alle talen van de landen waar wij willen verblijven om de mensen, onze gelijken, van dodelijke vergissingen te bevrijden.

Indien iemand ons slechts uit nieuwsgierigheid wil ontmoeten, zal hij nooit met ons in contact komen. Als echter zijn wil hem ertoe brengt zich te laten inschrijven in het register van onze Broederschap, dan zullen wij, die de gedachten kunnen doorzien, hem tonen dat wij waarlijk onze beloften nakomen. Zo vermelden wij niet de plaats waar wij in deze stad verblijven, want de gedachten toegevoegd aan de waarachtige wil van de lezer zullen het mogelijk maken dat hij ons leert kennen, en wij hem leren kennen."

Nadien verschenen vele geschriften pro en contra de Rozekruisers. Het huidige werk, het Sendschreiben, is een van de geschriften die qua toon en inhoud als ondersteunend voor de

---

[1] Fama fraternitatis Roseae Crucis oder Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer, Cassel, 1614.
[2] Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae, Cassel, 1615.

Orde zijn geschreven. Zoals de titel al aangeeft, blijft de auteur in zoverre anoniem, dat slechts initialen zijn weergegeven, hoewel het bij al deze werken onduidelijk is of de initialen een werkelijke persoonnaam betreffen.

De tekst wordt gekenmerkt door verwijzingen naar God. Dat wil niet zeggen dat de Rozekruisers een kerkelijke of religieuze groepering vormden. Veel aanhangers van het gedachtegoed van de Rozekruisers hebben uit eigen beweging hun respect voor de Orde uitgesproken onder gebruikmaking van christelijke symboliek, waarvan overigens het werk van de Rozekruisers zelf ook niet ontbloot is, en er ook wel de aanleiding toe heeft gevormd.

Waarin onderscheidt zich dan de christelijke van de niet-christelijke mystiek? Het gaat bij de christelijke vorm om een streven een te worden met de Christusfiguur, hetzij als de gepersonifieerde godheid, hetzij als de archetypische weergave van het beginsel dat ons bewustzijn licht verschaft (de instroming van de Heilige Geest). De Rozekruisers volgen een geheel ander pad. In tegenstelling tot de christelijke mystici vormen zij vrijdenkers, die veeleer de weg van de oude mysteriescholen van Egypte en Griekenland volgen - met hun meditatieve inslag en onderzoek van de natuurwetten -, dan een lyrische weg zoals vele christelijke mystici die hebben bewandeld.

De gelijkheid van bepaalde christelijke termen tussen beide groepen, kan verwarring geven. Uit de kritiek op de paus, zoals de Rozekruisers die uitten in enkele van hun oude geschriften blijkt in elk geval reeds, dat zij een veel directere uitleg aan de oorspronkelijke waarden van het christendom gaven dan de corrupte en op wereldlijke macht gerichte pausen, die indertijd in hun functie al ver waren afgedwaald van alles wat menselijk, waardig, en kenmerkend voor een plaatsvervanger van Christus

is. De Kerk was immers vol misstanden en niet-aflatende politieke machinaties.

Het kader waarin de auteur van het huidige werk zijn aanhankelijkheid aan de Orde schetst, moet worden bezien in het licht van de tijdgeest waarin hij zijn werk schreef. Dit korte werkje is er een uit een reeks van apologieën die in de eerste helft van de 17e eeuw in Duitsland verschenen. Ze worden alle gekenmerkt door een soortgelijke aanhef. Zo verschenen onder andere:

- Sendtschreiben oder einfeltige Antwort an die hocherleuchte Brüderschafft desz hochlöblichen Ordens desz Rosen Creutzes auff die von ihnen auszgefertigte Famam und Confessionem der Fraternitet (Rondschrijven of eenvoudig antwoord aan de zeer verlichte Broederschap van de zeer loffelijke Orde van het Rozekruis op de door haar uitgevaardigde Fama en Confessio der Broederschap), C.H.C., 1615;

- Sendschreiben an die glorwürdige Brüderschaft des hochlöblichen Ordens vom Rosen-Kreutze (Rondschrijven aan de glorieuze Broederschap van de zeer loffelijke Orde van het Rozekruis), Anonymus, 1615;

- Antwort oder Sendtbrief an die von Gott erleuchte Bruderschafft vom Rosen Creutz auff ihre Famam und Confesion der Fraternitet (Antwoord of zendbrief aan de door God verlichte Broederschap van het Rozekruis, op hun Fama en Confessio der Broederschap), M.B., 1615;

- Einfältige und kurze Antwort über die auszgegangene Fama und Confession (Eenvoudig en kort antwoord op de uitgegeven Fama en Confessio), C.V.H. (Philippo à Gabella), 1617;

- Einfältigs Antwortschreiben an die hocherleuchte Frat. desz löblichen Ordens vom Rosencreuƺ auff ihre an die Gelehrten Europae, auszgesande Famam & Confes, et c. (Eenvoudig antwoordschrijven aan de zeer verlichte Broederschap der loffelijke Orde van het Rozekruis op haar aan de geleerden van Europa uitgezonden Fama & Confessio, et cetera), N.H.L., 1617;

- Gründtlicher Bericht von dem Vorhaben, Gelegenheit und Innhalt der löblichen Bruderschafft desz Rosen Creutzes (Grondig bericht over het plan, de gelegenheid en inhoud van de loffelijke Broederschap van het Rozekruis), E.D.F.O.C.R., 1617;

- Ein wolgemeyntes Antwortschreiben an die hochwürdigen und weitberümbten Herrn Brüder desz hochpreiszlichen Rosencreutz-Ordens (Een welgemeende antwoordbrief aan de zeer eerwaarde en wijd en zijd beroemde Heren Broeders van de hooggeprezen Rozekruisers Orde), S.V.S.P., 1619;

- Antwort oder Sendschreiben an die von gott erleuchte Brüderschafft vom Rosenkreutz: auff ihre Famam und Confession der Fraternitet (Antwoord of zendbrief aan de door God verlichte Broederschap van het Rozekruis: op de Fama en Confessio van haar Broederschap), I.M.O.H.C. & S., 1630;

- Sende-brieff an die von Gott hocherleuchtete und begabte der Natur verständige sehr vortreffliche Hn. Hn. des Decemvirats der Fraternität des so genanten Rosen-Creutzes (Zendbrief aan de door God zeer verlichte en begaafde, in de natuur bedreven, zeer voortreffelijke tien Heren van de Broederschap van het zogeheten Rozekruis), I.N.J. 1705.

De bewoordingen in het huidige werk vertonen in bepaald opzicht een gelijkenis met vele andere pro-Rozekruisersreacties van de 17e eeuw, bijvoorbeeld met 'The Rosie Crucian Prayer to God', door John Heydon, 1662, in die zin, dat het spreekt over de verbazing die de auteur ervoer toen hij over de manifesten van de Rozekruisers Orde las; de belofte die in die manifesten wordt gedaan aan de waarachtige zoekers; en het nederige verzoek van de auteur om in contact te komen met de opstellers van die manifesten.

Er zijn meer overeenkomsten tussen deze werken. Veel ervan hebben een auteur die met drie initialen wordt aangeduid. Ook de wijze van beschrijving van de Orde is tamelijk gelijkluidend, en ook vele fraseringen in de teksten stemmen overeen, zodat men zich kan afvragen of er een gezamenlijke afspraak bestond tussen aanhangers of leden van de Orde om deze apologieën het licht te doen zien.

De vertalingen van deze werken heb ik geplaatst op
www.archive.org, zoekterm: ruud muschter.

Er bestonden ook diverse aanvalsgeschriften op de Rozekruisers, veelal uit christelijke hoek. En dat terwijl (of misschien omdat) de Rozekruisers in bepaalde geschriften het godsbegrip hanteerden zonder daarbij een religieuze organisatie te zijn. Hun aanvallen op de paus zullen aan deze kritiek hebben bijgedragen. Niettemin moet benadrukt worden, dat de Rozekruisers een mystieke, en geen godsdienstige of religieuze organisatie waren en zijn.

Dat de tijden veranderd zijn, bewijst een gelukwens van paus Johannes XXIII aan de toenmalige Imperator van onze Orde A.M.O.R.C., dr. Ralph Lewis, opgemaakt met foto van de paus op gekalligrafeerd papier met ornamenten.

- - -

De tekst is doorspekt met vele Latijnse frasen. Ik heb ervoor gekozen ze in de tekst te handhaven en ze via voetnoten te verklaren.

De paginering van het origineel begint met paginanummer 20. Dit heeft te maken met het feit, dat de tekst deel uitmaakt van de 'Pandora Sextae Aetatis, Sive Speculum Gratiae. Das ist: Die gansze Kunst vnd Wissenschafft der von Gott Hocherleuchten Fraternitet Christiani Rosencreutz, wie fern sich dieselbige erstrecke, auff was weiß sie füglich erlangt, vnd zur Leibs vnd Seelen gesundheit von uns möge genutzt werden, wider etliche deroselben Calumnianten' (Alle Gaven van het Zesde Tijdperk[3], ofwel Spiegel der Genade. Dat wil zeggen: De volledige Kunst en wetenschap van de door God hogelijk verlichte Broederschap van Christian Rosencreutz, tot hoeverre deze strekken, op welke wijze ze gemakkelijk bereikt kunnen worden, en voor de gezondheid van leven en ziel door ons kunnen worden gebruikt, tegen enige van haar kwaadsprekers), Theophilus Schweighardt (ofwel Daniel Mögling), Salzburg, 1617.

De originele tekst bevat voetnoten, die alle worden aangegeven met letters, en in de pagina's zelf geplaatst zijn. Daardoor kunnen ze gemakkelijk worden onderscheiden van mijn eigen voetnoten, die onder aan de pagina's staan. De originele voetnoten bevatten somtijds verbogen Latijnse woorden. Ik heb ervoor gekozen ze zo te laten staan als ze waren in het origineel.

---

[3] De auteur lijkt te refereren aan de zogenaamde Zesde Bedeling, ofwel 'De bedeling van de volheid der tijden', betreffende de wederkomst van Christus. Zie de Bijbel, onder ander Efeziërs, 1:10.

Ruud Muschter[4]

[4] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Jurisdictie van de Nederlandssprekende Gebiedsdelen) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

HET OMSLAG[5]

Rondschrijven aan de Broederschap
van de zeer loffelijke
Orde van het Rozekruis.
Met een kleine kopergravure / betreffende
de hoogst gezegende Broederschap, Fama
en Confessio eenvoudig weergegeven /
door
een student geneeskunde, theosofie, chemie
en filosofie.

EINDELIJK!

HULP

Onwetendheid

Zee van meningen

Fouten

Zoek eerst het koninkrijk Gods, en Zijn gerechtigheid, en al het overige zal u toegeworpen worden. Mattheüs, hoofdstuk 6.

O, hoe diep is de wijsheid van God, en verborgen
voor de kinderen der wereld. Zoek inwendig, wat
de ogen niet kunnen waarnemen aan de buitenkant.

---

[5] De ‘Hulp’ kan betrekking hebben op het schip op zee, aangezien er op de top van het kruis een licht schijnt te zijn als van een vuurtoren. Beneden is een bijl gelegd aan de wortel der fouten.

Ab illo

Qui dat,
Qui dedit,
Qui daturus est,
Veritatis contemplationem
Contemplationis veritatem.
Quod foelix faustumque, sit.[6]

A. A. A.[7]

Quod foelix faustumq; sit.[8]

Hoe ik, meest gezegende Fratres Rhodo-stavroticae[9] in God, onder grote verwondering, doch niettemin hartelijke vreugde met allereerst uw Fama, en thans ook de Confessio ben voorzien, kan ik waarlijk niet afdoende met woorden tot uitdrukking brengen. Welnu, ik moet toegeven (a) dat inter legendum utrumq; illud vestrum scriptum[10] verscheidene gedachten bij mij opkwamen, die (zoals gij zelf aangeeft) niet anders hadden kunnen zijn; en zonder enige twijfel zullen der-

(a) Confessio, p. 46.

---

[6] 'Vanaf de dag die geeft, die heeft gegeven, die zal geven, contempleren over de waarheid, de waarheid van de contemplatie'.

[7] In het werk Speculum Sophicum Rhodo-Stavroticum' van Daniel Mögling, p. 16, kan een soortgelijke opsomming worden aangetroffen, uitgeschreven als "Arrige, Arrige, Aures" ('Stijg, Stijg, Bedekt met goud'). Vertaling onzeker.

[8] 'Opdat hij gelukkig en welvarend is'.

[9] Dit zal een verwijzing zijn naar het werk Prodromus Rhodo-Stauroticus, parergi philosophici. Das ist: Vortrab und Entdeckung, derer hoch-erleuchten, gottseligen, und weitberühmten Brüderschafft vom Rosen Creutz. Waarschijnlijk geschreven door Irenaeus Agnostus.

[10] 'lezend tussen beide, geschreven door u'.

gelijke cogitationes[11] ook bij andere lectoribus[12] zijn opgekomen. Want aangezien daarin de toekomstige hervorming van alle kunsten en aangelegenheden in de wereld overvloedig is uitgedacht, en ze ook in de Confessio expresse[13] is aangegeven, (b) namelijk dat het hart van de Jehovah had besloten om deze slechte en verdorven wereld nog één keer voor zijn interitu[14] en uiteindelijke ondergang zulk een wijsheid, licht, leven en hartelijkheid te doen ervaren als in het begin het eerste menselijke wezen in het paradijs gehad heeft, heb ik daardoor zwaar zitten bedenken, dat hopelijk de miserabele toestand van onze levens - waarin wij door de val van onze eerste ouders zijn terechtgekomen - tot een einde zou mogen komen, alles van duisternis en leugens vrij zou mogen zijn, en weer tot het licht gebracht en gerechtvaardigd zou mogen worden.

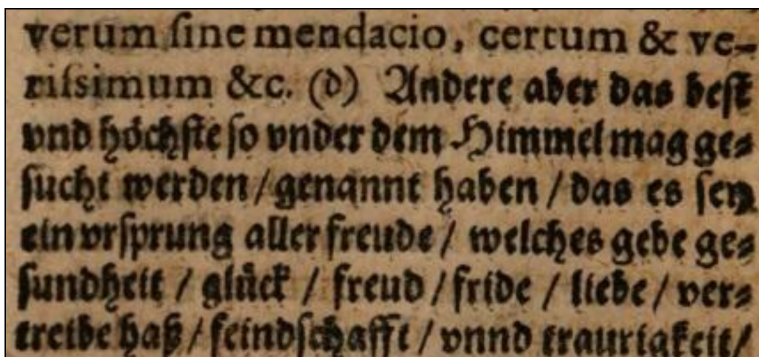
(b) Confessio, pp. 54, 55, etc., 69.

Al vele jaren heb ik dikwijls met verbazing gelezen, wat de hogelijk verlichte Aureolus Theophrastus Paracelsus heeft geschreven in zijn Apokalypse (c) over het geheim aller geheimen, dat de zeer wijze Hermes beschreef[15] als verum sine mendacio, certum & verissimum &tc.[16] (d) Anderen evenwel, hebben het beste en hoogste genoemd dat men onder de hemelen vermag te zoeken: dat het een bron is van alle vreugde;

---

[11] ‘overwegingen’.
[12] ‘lezers’.
[13] ‘in het bijzonder’.
[14] ‘uitsterving’.
[15] De originele tekst heeft hier geen werkwoord.
[16] ‘Het is waar, zonder mankeren, zeker en absoluut waar, et cetera’. Passage uit Hermes’ Tabula Smaragdina (De Smaragden Tafel). Hermes Trismegistus, 'De Driewerf Grote’; een legendarische, mythische en mogelijk slechts allegorische wijze uit het oude Egypte. Bedenker van het beginsel 'Zo boven, zo beneden'.

gezondheid, geluk, vreugde, vrede, liefde verschaffend; haat, afgunst en droefheid uitbannend; vreugde vestigend, elk kwaad uitbannend, alle kwalen genezend, armoede verdrijvend, alle ellende eindigend, alle goeds verzekerend, ervoor zorgend dat

verum ſine mendacio, certum & ve-
riſsimum &c. (d) Andere aber das beſt
vnd höchſte ſo vnder dem Himmel mag ge-
ſucht werden / genannt haben / das es ſey
ein vrſprung aller freude / welches gebe ge-
ſundheit / glück / freud / fride / liebe / ver-
treibe haß / feindſchafft / vnnd traurigkeit /

men noch kwaad kan spreken, noch overdenken, en de mens gevend waar hij in zijn hart naar verlangt, de vrome tijdelijke eer en een lang leven; de slechte echter, die het misbruikt, de eeuwige straf. Vandaar dat dezulken geen andere hulp nodig hebben, aangezien hij datgene heeft waarin alle heil, lichamelijke

(c) Theophrast. Vol. 2 in Apocalypsi, p. 669.
(d) Theophrast. in Tinctura physicorum & de lapide philosophico Medicinali, Vol. 1, p. 948.

gezondheid en het aardse goede leven verborgen is.

Deze edele schat (aan welke krachten Adam en de andere patriarchen hun lange leven ontleenden) is door de filosofen verborgen geworden met vreemde, duistere woorden en versluierde bewoordingen op zulk een wijze (e), dat het goed verborgen moet blijven voor de dwazen, en slechts gekend kan worden door zeer weinigen in deze wereld, et cetera. Want

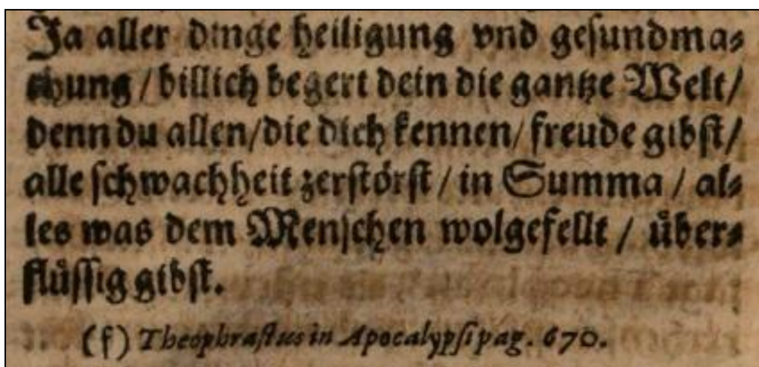
wanneer deze dingen onthuld zouden worden, en daardoor goddeloze dingen zouden plaatsvinden, dan moeten wij - zegt Theophrastus - er als een eerste oorzaak voor verantwoordelijk worden gehouden, en zwaar door God gestraft worden omdat wij het Sanctum aan de honden hebben gegeven, en de parels voor de zwijnen hebben geworpen. Hoewel het in elk afzonderlijk ding, op iedere afzonderlijke plaats, en te allen tijde gevonden wordt, en ook de krachten en werkzaamheid van alle wezens erin bezit. Bedenk, datgene te verkrijgen, is

(e) Confess., p. 64. Theophrastus Para., 3, p. 37, & part. 2 in Apocalypsi, p. 671.

beter dan al het goud en zilver, en kan in zichzelf niet op de geringste wijze worden vergeleken met hetgeen de mens aan tijdelijke dingen wenst, zodat de bovengenoemde Theophrastus (f) niet onterecht heeft uitgeroepen: O, schat aller schatten, o gij geheim aller geheimen, en verborgene aller dingen, ja, heiliging en genezer aller dingen, de gehele wereld verlangt logischerwijze naar u, die vreugde geeft aan al diegenen die u kennen, alle zwakheid vernietigt, in summa[17], in overvloed alles geeft wat de mens goed bekomt.

(f) Theophrastus in Apocalypsi, p. 670.

[17] 'kortweg'.

Ja aller dinge heiligung vnd gesundma-
chung / billich begert dein die gantze Welt/
denn du allen/die dich kennen/ freude gibst/
alle schwachheit zerstörst / in Summa / al-
les was dem Menschen wolgefellt / über-
flüssig gibst.

(f) *Theophrastus in Apocalypsi pag. 670.*

Want, zeer verlichte Broeders van het loffelijke Rozekruis, in uw Fama (g), en daarna ook in de Confessio wordt het sanctè[18] herhaald dat het niemand, zoals gij belooft, eraan zal ontbreken - ongeacht de waardigheid of status die hij mag bekleden (zolang hij het oprecht meent) - door u aanvaard te worden.

(g) Fam., p. 50.

Bij zo'n getrouw aanbod, zoals het door u gedaan is op de marktplaats[19], dat wil zeggen, publicè editis seriptis[20], heb ik mij uiteindelijk ook verstout, het nederig aan te durven om met de in God wijze Virgines[21] van het Rozekruis over dit, mijn geringe en eenvoudige schrijven, mocht het de wil van de Almachtige zijn en in overeenstemming met de in God wijze

---

[18] Onduidelijk.

[19] Onduidelijk waar dit betrekking op heeft. Het kan niet verwijzen naar het openbare manifest dat in Parijs gepubliceerd werd in het midden van 1623 met de beginfrase "Nous Députés du Collège principal des Frères de la Rose-Croix".

[20] 'in een openbaar verspreid geschrift'.

[21] 'Maagden', in de zin van 'Zij die zuiver zijn'.

Broederschap, te discussiëren en het te bespreken met mijn tenuitet[22] op een plek, waar die ook moge zijn.

O, gij hoogst gezegende mannen, laat mij ook deze gunst wedervaren, opdat ik moge deelnemen aan een klein deel van uw wijsheid. Wanneer ik dit zou mogen ervaren, zou ik mij als gezegend beschouwen, iets lieflijkers in deze wereld noch wensend, noch verlangend.

Aangaande mij status en leeftijd, ik ben nog in een bloeiende jeugd. En het Boek M[23] (h) heb ik zeer lief, hetgeen ook het geval is met de Bijbel. Die is mijn hoogste

(h) Fam., 31.

schat waaraan ik boven alle andere schatten de voorkeur geef. Gezegend is hij (i), die hem heeft, doch nog gezegender is hij, die hem ijverig leest, doch het hoogst gezegend is hij, die hem uitgebreid bestudeert en die hem juist begrijpt.[24] Diegene geeft gestalte aan God en lijkt het meest op Hem. Ik vraag niet om veel geld en goederen. Ik heb de dagen van mijn leven niet hogelijk geacht, aangezien ze mij niet aan zegen helpen, doch ben paucis[25] tevreden geweest, te weten: wijsheid aanvaarden is beter dan goud, en verstandig zijn is beter dan zilver, zegt

---

[22] Mogelijk 'met mijn terughoudendheid'. Vertaling onzeker.

[23] Het Liber Mundi (Boek der Wereld), dat wil zeggen: de Natuur.

[24] Dit zijn opmerkelijke regels, bijna woordelijk gevonden in een ander vergelijkbaar werk van twee jaar eerder, als volgt: "Vandaar dat het waarlijk niet onredelijk is om diegenen zalig te achten, die de heilige Bijbel hebben, en nog zaliger diegenen, die hem ijverig lezen, doch het allerzaligst diegenen, die hem op de juiste wijze doorvorsen en onderzoeken." Sendschreiben an die glorwürdige Brüderschaft des hochlöblichen Ordens vom Rosen-Kreutze (Rondschrijven aan de glorieuze Broederschap van de zeer loffelijke Orde van het Roze-kruis), Anonymus, 1615.

[25] 'tevreden met weinig dingen'.

Salomo (k). Summa, ik laat de wereld zijn eigen belachelijke vreugde.

(i) Fam., p. 40 & Confess., 75.
(k) Proverb., 16, v. 16.

Mocht daarom dit, mijn dringende verzoek uw loffelijke Broederschap bereiken, moge het u dan behagen mij met uw vriendschap te eren, en - zo al niet mij daarin op te nemen - mij op zijn minst sub arctissimo sigillo[26] deelgenoot te maken van haar hartelijkheid tot een bepaalde graad. En hiermede beveel ik mijzelf getrouw aan in uw gunst - allen echter in goddelijke bescherming -, en ben in afwachting van uw goedgunstige antwoord betreffende de plek die God of uw Broederschap geschikt moge achten magno cum desiderio & expectatione[27].

Datum in centro Germaniae[28], 1 juni Anno 1617.

Sub umbra alarum tuarum
J E H O V A.[29]

Uw van harte gewillige
S.W.R.B.

Fiat voluntas, J E H O V A.[30]

---

[26] 'onder het striktste zegel'.
[27] 'met het grootste verlangen en de grootste verwachting'.
[28] 'Gedateerd in het midden van Duitsland'.
[29] 'Onder de schaduw van Uw vleugels, God'. In de Bijbel wordt deze frase gevolgd door: "protege me" (bescherm mij). Psalmen, 16: 8. Een betekenisvol einde van dit werk, aangezien het ook de eindfrase is van de Fama Fraternitatis, 1614.
[30] 'Uw wil geschiede, God'. Deel van de Bijbelfrase, Mattheüs, 6: 10, doch daar zonder 'Jehova', en betrekking hebbend op "Pater" (Vader).